

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, AGRICULTURA I PESCA

12065 *Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre la reordenació aparcament de Cala Deià i millora accessibilitat, TM Deià (50A/17)*

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 41.3 de la llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 27 de setembre de 2018,

DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

La següent proposta de declaració d'impacte ambiental es refereix a la Legalización de proyecto constructivo de reordenación de aparcamiento y mejora de la accesibilidad a Cala de Deià i, al Proyecto constructivo de reordenación de aparcamiento y mejora de la accesibilidad a Cala de Deià, presentat per l'Ajuntament de Deià.

El projecte objecte del present informe es troba inclòs a l'annex 2. "Projectes sotmesos a l'avaluació d'impacte ambiental simplificada", Grup 7. Altres projectes, punt 14. "Totes les actuacions que, d'acord amb el pla d'ordenació dels recursos naturals, el pla rector d'ús i gestió o el pla de gestió de la zona on s'ubiquin, han de ser objecte d'un estudi d'impacte ambiental" de la Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

En data 20 de juliol de 2017, el president de la CMAIB va resoldre subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el "Projecte de reordenació i millora de l'accessibilitat a Cala Deià, terme municipal de Deià" (exp. 163a/2016) d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

Per tant, amb caràcter previ a la seva autorització administrativa, procedeix formular la seva declaració d'impacte ambiental, d'acord amb l'art. 41 de la Llei 21/2013.

Assenyalar que, la tramitació ambiental es refereix a la totalitat de la documentació presentada (inicial, addicional o aclariments i, legalització posterior).

1. Antecedents

A la base de dades del Servei d'Assessorament Ambiental figura l'expedient 163a/2016 referent a l'avaluació d'impacte ambiental simplificada del Projecte de reordenació i millora de l'accessibilitat a Cala Deià.

En data 8 de maig de 2017 se signa resolució d'urgència del President de la CMAIB de tramitació d'urgència de l'expedient relatiu a l'avaluació d'impacte ambiental simplificada del projecte de reordenació i millora de l'accessibilitat a Cala Deià.

En data 20 de juliol de 2017 el president de la CMAIB va resoldre subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el projecte abans citat.

2. Informació del projecte

El promotor i òrgan substantiu del projecte és l'Ajuntament de Deià.

Actualment l'accés a Cala Deià disposa d'aparcament tarifat que compta amb 76 places per a visitants (zona blava) i 18 places per a residents de la urbanització de Sa Cala (zona verda) atès que no hi ha un altre lloc per fer el canvi de sentit, els vehicles de visitants arriben fins al tram final on hi ha una obra de pas per damunt del torrent Major que dona accés a la urbanització de Sa Cala, la qual cosa genera tot un seguit d'inconvenients als veïns de la mateixa.

El projecte constructiu de reordenació i millora de l'accessibilitat de la Cala Deià preveu tot un seguit d'actuacions a desenvolupar que es resumeixen en les següents:

1. Treballs previs i demolicions: consistents en el desbrossament i poda de la vegetació existent a la marge dreta del torrent Major, ja que es vol actuar sobre la mateixa i el passeig per a vianants projectat discorrerà enganxat a aquesta marge. Es preveu que la superfície d'afecció sigui de 1.500 m².

2. Excavacions i rebliments: consistents en petites excavacions en els trams de baixada a la platja que actualment es troben sense paviment. També es preveu l'obertura d'una rasa de 340 metres de longitud i 20 cm de ample per a la conducció de l'enllumenat que anirà des de l'aparcament tarifats fins a la zona de pas a la urbanització de Sa Cala. Finalment al marge dret del torrent es rectificaran els talussos on es construiran els murs nous i es repassaran les zones inestables. Per al cas de la rasa es preveu un volum de material excavat de 70 m³.

3. Ferms i paviments: consistent en el pavimentat del tram final a la platja amb paviment continu format per terres i polímers, es realitzarà també el fresat de l'asfalt entre l'aparcament i la zona urbana, per estendre posteriorment una capa de 4 cm de paviment asfàltic (rodament tipus AC16 surf), procurant que l'asfaltat tingui un acabat de color terròs. Es preveu que el paviment amb polímers afecti a una superfície de 66 m² i que la superfície d'afecció del fresat i asfaltat nou sigui de 5.460 m².

4. Estructures: consistent en la construcció de 85 metres lineals de mur de formigó armat en la marge dreta del torrent (a mig talús), atès que s'ocupa un llit encaixat, serà necessari excavar per assentar sobre el mateix els diferents murs en mènsula de formigó armat. Els murs tindran alçades de 1,50 a 4,00 metres i aniran coberts de pedra en sec en els seus alçats vistos. D'aquesta manera es millora la capacitat hidràulica del torrent i es possibilita executar una zona de gir pels vehicles que arriben o surten del lloc. Es preveu que la superfície del mur corregut sigui de 233 m².

5. Enllumenat públic: consistent en la disposició de 22 balises d'il·luminació horitzontal similars a les que hi ha a la zona de baixada a la platja, seran de tipus LED amb IP 56 o superior. D'aquesta manera quedarà il·luminat tot el passeig des de l'aparcament fins a la línia de costa.

6. Tancament: consistent en la tanca del costat esquerre del passeig mitjançant tanca de fusta i només a realitzar en les zones on no hi hagi muret de pedra seca ja construït. Això permetrà que els vianants circulin amb major seguretat i que els vehicles no arribin a aparcar fins a la vora del talús del torrent. Es preveu una longitud de tanca de fusta de 66 metres.

7. Senyalització: consistent en el repintat de l'aparcament, les places per a residents es traslladaran al marge dret de la carretera i passaran de 18 a 22 disposant una zona exclusiva per a motos (7 places) així com dues places més reservades per a persones amb mobilitat reduïda, el passeig de vianants quedarà delimitat amb vermell i figures blanques, es renovarà la senyalització vertical i s'ampliaran amb senyals més verticals així com també un panell informatiu.

El pressupost total del projecte de reordenació i millora ascendeix a 256.123, 97€, per contra, el pressupost del projecte que es presenta dins l'avaluació d'impacte ambiental ordinària és de 269.990,70€, en tot dos casos es desenvoluparia en un període d'execució de 4 mesos, que en cap hauria de ser coincident amb els mesos de temporada estival.

Pel que fa a les alternatives, es contemplen les següents:

- No realitzar l'actuació (Alternativa 0): no seria l'oportuna ja que les actuacions contemplades al projecte constructiu vénen sent sol·licitades pels residents de la urbanització de Sa Cala.

- Realitzar-la tenint en compte diferents opcions per a una mateixa actuació, es a dir:

+ Desbrossat i poda o no execució del desbrossat i poda.

+ Fresat del paviment, nou asfaltat i altres ferms o no execució.

+ Enllumenat públic amb lluminàries tipus LED o enllumenat amb altres lluminàries (no LED).

+ Tancament del passeig amb tanca de fusta o no execució, el que suposa el manteniment dels actuals postes de fusta i reixeta cinètica quadrada.

+ Senyalització, en aquest cas sense alternativa a valorar.

+ Elements estructurals (murs de formigó armat) de 85 metres de longitud i alçades entre 1,50 m i 2,00 metres o ubicació d'una rotonda a la zona d'accés a la urbanització de Sa Cala.

- Realitzar l'actuació tal i com es preveu al projecte constructiu (Alternativa seleccionada) ja que és la que presenta les actuacions més respectuoses amb l'entorn natural, amb la qualitat paisatgística i amb factors socioeconòmics.

Pel que fa als impactes, s'identifiquen i valoren els possibles impactes de l'alternativa seleccionada al llarg de les fases de construcció i fase d'ús (no es contempla la fase de demolició). A la matriu d'impactes els valors negatius amb correccions afecten en la seva majoria al medi físic i al paisatge, sobretot les actuacions que tenen a veure amb la construcció de l'element estructural damunt del curs del torrent.

Finalment es proposen mesures correctores per cadascuna de les actuacions, així com mesures correctores addicionals, mesures correctores

generals, mesures correctores al·lusives als residus i mesures correctores derivades d'informes dels serveis consultats.

L'avaluació d'impacte contempla un Programa de Vigilància Ambiental que té per objecte el control i seguiment de les actuacions projectades tant en la fase de construcció com en la fase de funcionament, així com la supervisió de les mesures preventives i correctores plantejades.

Finalment hi ha el corresponent Annex d'incidència paisatgística que qualifica com a molt baixa la qualitat ambiental i del paisatge, així com també informe "Estabilidad de ladera y protección frente a desprendimientos Carretera Cala Deià" de data 3 d'agost de 2017, signat per Raimundo Gómez Revilla (geòleg) i per Juan Félix Ferre Pedraza (geòleg) pel que fa a la presència d'APR d'esllavissaments a la zona objecte de projecte.

Amb posterioritat es presenta documentació complementaria anomenada Anejo de aclaraciones al proyecto justificación de la adecuación de la ejecución para la autorización del proyecto y regularización de las obras, on es fa constar textualment entre d'altres, les següents consideracions:

-Como consecuencia de la elección de la ubicación de los fustes de los muros surge una superficie, en estado previo parte del talud de ribera y ahora parte del vial, que supone un aumento de la superficie pavimentada. En este caso se concreta en 134 m² de aumento de superficie sobre un total de ámbito de actuación de 3.500 m².

-Los muros ejecutados tienen alturas comprendidas entre los 2,20 i los 4,00 m, resultando algo superiores a los previstos en el proyecto debido a la imprecisión de la topografía utilizada como base en el proyecto.

-Los muros se han cubierto con un forro de mampostería de piedra local simulando la técnica seca en sus alzados vistos, aunque ha sido necesario el uso de mortero para su correcto agarre y para prevenir desperfectos debidos al arrastre de las avenidas de agua.

-Con respecto al proyecto se ha modificado el modelo de valla y la medición se ha incrementado puesto que se ha decidido prolongar el vallado sobre la coronación de los nuevos muros por motivos de seguridad.

-Pel que fa a la CAPACIDAD HIDRÁULICA FINAL:

+Entre los PK 330 y 400, se garantiza el desagüe de un caudal para un periodo de retorno de 100 años.

+Del PK 330 aguas arriba, el estado anterior no podía desaguar un caudal para un periodo de retorno de 100 años y en el estado proyectado sí. Tras las obras y la introducción de los datos tomados tras las obras para el modelado del cauce, éste indica que se ha empeorado la situación y que aunque sea por láminas de agua pequeñas (del PK 320 aguas arriba) la zona de aparcamiento se vería anegada. Tras analizar el porqué de este empeoramiento se concluye tras comparar las secciones topográficas de los levantamientos efectuados al inicio de la ejecución de las obras y tras la finalización de éstas, que los materiales depositados en el cauce para la creación de la rampa de acceso de la maquinaria al lecho (PK 320-325) estaban condicionando los resultados del modelado.

-Com mesures compensatòries es proposen les següents:

+Retirada de ejemplares de *Ailanthus altissima*, que se encontraban fuera del ámbito de las obras. Esta medida ya se ha materializado (ver anejo III)

+Como medida adicional el órgano sustantivo repoblará, en cantidad suficiente con ejemplares de especies de ribera de interés comunitario y presentes en el entorno, [...] Esta actuación se llevará a cabo a mediados de la primavera de 2018

-Pel que fa a l'annex 6.3. SUPERVISIÓN AMBIENTAL, es fa constar que:

+La vegetación que fue objeto de supresión estaba constituida fundamentalmente por pies de acebuches y matas como elementos dominantes, siendo puntual la presencia de otras especies de mayor valoración ambiental y ecológica.

+Respecte a la presència d'exemplars d'espècie invasora *Ailanthus altissima* consta que: En la zona de estudio se ha procedido a la tala y supresión de raíz (cuando ello ha sido posible) de un total de 7 ejemplares de porte bajo (menos de un metro). De la misma forma han sido talados otros 9 ejemplares de porte medio (entre uno y siete metros). Finalmente, no se ha considerado adecuado, por motivos de seguridad y por precisarse de medios mecánicos, proceder a la tala de otros tres individuos de porte alto (entre diez y quince metros) emplazados en uno de los márgenes del torrente.

-Pel que fa a l'annex 6.4. ANTEPROYECTO DE MEDIDAS COMPLEMENTARIAS AL PROYECTO DE "REORDENACIÓN DEL APARCAMIENTO DE CALA DEIÀ" PARA LA PREVENCIÓN DE RIESGOS POR DESPRENDIMIENTOS, es plantegen les següents actuacions:

- +Restitución de muros de piedra seca en las zonas de ladera sobre el área de aparcamiento.
- +Instalación de valla dinàmica tipo GEB- GEOBRUGG en las zonas de riesgos sobre el área de aparcamiento.
- +Construcción de pretil de piedra sobre muros de encauzamiento de torrente donde existen dudas de inundabilidad para un periodo de retorno de 100 años, rematado por valla de palos de acebuche.
- +Retirada de obra de paso obsoleta sobre cauce de torrente.

Com a conseqüència d'informe d'esmena de deficiències, es presenta documentació complementaria anomenada Legalización de proyecto constructivo de reordenación de aparcamiento y mejora de la accesibilidad a cala de deia, on es fa constar que:

1. En relació a presència de 3 exemplars, de port alt d'espècie invasora *Ailanthus altissima*, encara resten al medi per tres motius:

- Per seguretat, ja que es localitzen pròxims a una estesa aèria.
- Per ser necessari mitjans mecànics (grua d'uns 15 m) per a la seva retirada.
- Per emplaçar-se sobre un marge de propietat privada.

2. Pel que fa al restabliment de l'hàbitat d'interès comunitari afectat, es proposa un programa d'actuació.

Finalment, a la sessió del Subcomitè d'Impacte Ambiental de 19 de juliol de 2018, el representant de l'Ajuntament lliurà en mà nova documentació sobre el projecte, signada pel tècnic municipal Jesús Fariña Gómez .

En aquesta documentació l'ajuntament assumeix l'incompliment normatiu manifest per haver executat les obres prèviament a l'obtenció de l'autorització administrativa pertinent. El motiu, segons l'escrit presentat, va ser el mal estat evident i real de l'equipament municipal, patent en la pèrdua de superfície de rodadura per la inestabilitat dels talussos i evitar que el col·lapse estival poses a prova la precarietat de la infraestructura. A més de diferents justificacions sobre les alternatives descartades, motivació de les actuacions realitzades i opinions sobre l'impacte sobre el medi ambient real produït, fa una consideració sobre les mesures correctores i compensatòries i el seu grau d'execució:

-Accions correctores i compensatòries mediambientals realitzades:

- +Manteniment de l'enllumenat prescrit al projecte tal i com exigeix l'informe de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- +Manteniment del tancament cinegètic tal com exigeix l'informe de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- +Neteja del llit del torrent tal i com s'exigeix en els informes del Servei d'AMAS i l'informe del Servei d'Aigües Superficials de la DG de Recursos Hídrics.
- +S'ha eliminat la major part dels exemplars d'*Ailanthus altissima*.
- +Pla de vigilància (en curs).

-Accions correctores i compensatòries mediambientals pendents:

- +Restabliment de la vegetació de ribera. Pendent època favorable.
- +Retirada d'exemplars d'*Ailanthus altissima* en sòl privat.
- +Vigilància ambiental (en curs).

-Accions correctores i compensatòries de prevenció de riscos realitzades:

- +Neteja de la llera del torrent.
- +Declaració responsable per risc d'inundació.

-Accions correctores i compensatòries de prevenció de riscos pendents:

- +Construcció de muret en zona d'aparcament inundable.
- +Retirada d'obra de pas obsoleta.

+Instal·lació de barrera dinàmica.

+Senyalització per perill d'esllavissaments.

A l'escrit es proposa continuar amb l'execució de les mesures correctores i compensatòries pendents i la vigilància ambiental per un termini de dos anys, presentant informes semestrals.

A més a més, proposa que s'eximeixi a l'ajuntament d'executar les mesures de prevenció de riscos de corriments de vessants i esllavissaments, atès que segons l'escrit presentat, es tracta d'obres de manteniment i conservació d'una infraestructura existent i d'un ús preestablert.

3. Elements significatius de l'entorn del projecte

El projecte objecte d'estudi s'ubica dins l'àmbit territorial del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana (Decret 19/2007), a zones qualificades d'ús general i compatible.

També en àrea rural d'interès paisatgístic (ARIP) i àrea natural d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP) segons la Llei 1/1991, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.

Segons el Pla Territorial de Mallorca (PTI), en Àrea de Prevenció de Riscos (APR) d'esllavissaments, d'erosió i d'incendis, a més a més amb vulnerabilitat d'aqüífers moderada.

El projecte presentat es desenvolupa a la marge dreta del torrent Major, per tant i pel que respecta al domini públic hidràulic, afecta a les aigües superficials i les seves zones de protecció (servitud i policia).

Pel que fa a la flora, existeix una comunitat de Murtera (*Clematido balearicae- Myrtetum communis*) grafiada als plànols d'hàbitats 2005 de Ministeri de Medi Ambient, que es desenvolupa als voltants del torrent Major al tram afectat per l'execució d'aquest projecte. Dita comunitat s'inclou com a Hàbitat d'Interès Comunitari (HIC) amb l'epígraf 5330 Matollars termo-mediterranis i pre-estèpica l'Annex I de la Directiva 92/43/CEE Hàbitats.

Per altra banda, cal assenyalar que les aigües de cala Deià recentment s'han inclòs dins una Zona de Protecció d'Aus (ZEPA) estatal ES 0000520 Espai marí del nord de Mallorca.

4. Resum del procés d'avaluació

Tramitació

El projecte objecte del present informe es troba inclòs a l'annex 2. "Projectes sotmesos a l'avaluació d'impacte ambiental simplificada", Grup 7. Altres projectes, punt 14. "Totes les actuacions que, d'acord amb el pla d'ordenació dels recursos naturals, el pla rector d'ús i gestió o el pla de gestió de la zona on s'ubiquin, han de ser objecte d'un estudi d'impacte ambiental" de la Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears (art. 101.2, del Decret 19/2007, de 16 de març).

El projecte es va subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària, d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, per resolució del president de la CMAIB de data 20 de juliol de 2017.

En data 16 de setembre de 2017 es publica al BOIB núm. 114 la Resolució d'urgència del President de la CMAIB de tramitació d'urgència de l'expedient relatiu a l'avaluació d'impacte ambiental ordinària relativa al projecte de reordenació de l'aparcament de Cala Deià i millora de l'accessibilitat (50A/17).

Fase d'informació pública i de consultes

Al BOIB núm. 102 de 19 d'agost de 2017 es publica que l'estudi d'impacte ambiental del projecte "Reordenació aparcament Cala Deià i millora de l'accessibilitat" se sotmet a informació pública durant un termini de quinze dies. Fent esment a la resolució de tramitació d'urgència del president de la CMAIB de data 8 de maig de 2017.

Durant l'exposició pública l'Ajuntament de Deià va consultar a les següents Administracions:

1. Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl. Departament de Medi Natural. DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, en data 23 d'agost de 2017 amb RE núm. 18983/17.

2. Departament de Territori i Infraestructures. Consell de Mallorca, en data 23 d'agost de 2017 amb RE núm. 25648/17.

3. Servei d'Estudis i Planificació. DG de Recursos Hídrics, en data 23 d'agost de 2017 amb RE núm. 18986/17.

4. Servei d'Aigües Superficials. DG de Recursos Hídrics, en data 23 d'agost de 2017 amb RE núm. 18985/17.

5. Departament de Medi Natural. DG d'Espais Naturals i Biodiversitat. Paratge Natural de la Serra de Tramuntana, en data 23 d'agost de 2017 amb RE núm. 18984/17.

6. Departamento de Biodiversidad. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, amb RS núm. 378/17.

Amb la presentació de nova documentació complementària a l'expedient, l'Ajuntament de Deià va tornar consultar a:

1. Servei d'Aigües Superficials. DG de Recursos Hídrics, en data 3 de novembre de 2017 amb RE a la CMA núm. 24746.

2. Departament de Medi Natural. DG d'Espais Naturals i Biodiversitat. Paratge Natural de la Serra de Tramuntana, en data 3 de novembre de 2017 amb RE a la CMA núm. 24745.

A data de realització del present informe es van rebre informes de:

1. Departament de Medi Natural. DG d'Espais Naturals i Biodiversitat. Paratge Natural de la Serra de Tramuntana, de data 19 de setembre de 2017. Sentit favorable amb les següents condicions:

-D'acord amb l'art. 96.2 del PORN, està prohibida l'ampliació o canvi de traçat dels camins existents.

-Tots els tancaments previstos han de complir les previsions de l'article 91 del PORN i han de ser respectuoses amb la conservació d'estructures de pedra en sec tradicionals, tal com encomana l'art. 26.4 del PORN.

-S'ha de preveure la possible afectació a marges i parets seques, incorporant, si s'escau, les mesures preventives adients (art. 69 del PORN).

-Els residus han de ser correctament gestionats, per tal d'evitar abocaments i vessaments, prohibits per l'art. 97 del PORN.

-Es recorda que les lluminàries previstes pel projecte han de complir l'establert a la Llei 3/2005 de 20 d'abril, de protecció del medi nocturn de les Illes Balears per les àrees on només es pot admetre una brillantor mínima i la norma 44 del PTI de Mallorca per les zones classificades com a E1.

2. Servei d'Estudis i Planificació de data 8 de setembre de 2017. Sentit favorable amb els condicionants següents:

3. S'haurà de fer el projecte de la barrera dinàmica que recomana l'estudi d'estabilitat.

4. La desforestació serà l'estrictament necessària per a l'execució de l'obra.

5. S'hauran de respectar i mantenir el curs natural del torrent Major i els seus drenatges.

6. S'hauran de conservar i mantenir en bon estat els marges i parets seques existents.

7. S'haurà d'indicar mitjançant senyals l'existència de risc de despenjaments.

8. Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de data 9 d'octubre de 2017 amb el sentit següent: no existeix inconvenient a efectes de risc d'incendis forestals per l'execució de les obres proposades sempre que siguin adoptades les mesures establertes a continuació:

9. Època de perill d'incendis forestals: es compliran les mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendis forestals establertes a la Directiva 98/37/CE, de 22 de juny, relativa a l'aproximació de les legislacions dels estats membres sobre màquines, pel que fa a les determinacions en relació al risc d'incendi i a l'art. 8.2.c del Decret 125/2007. Aquest article fa referència a la utilització de maquinària i equips, en terreny forestal i àrees contigües de prevenció, que puguin generar deflagració, espurnes o descàrregues elèctriques susceptibles de provocar incendis forestals, en aquests casos s'ha de disposar, per a ús immediat, d'extintors de motxilla carregats i de les eines adequades que permetin sufocar qualsevol conat que es pogués provocar. Així mateix, les obres es realitzaran preferentment fora de l'època de risc d'incendis, és a dir, per norma general entre el 16 d'octubre i el 30 d'abril, quedant en tot cas paralitzades els dies de màxim risc d'incendi.

10. Mesures de prevenció d'incendis: dins l'execució del projecte s'haurà de disposar de senyalització de perill d'incendis forestals i s'haurà de tenir en compte per l'ordenació del trànsit una possible evacuació de la zona d'aparcament en cas d'incendi forestal.

11. Durant l'època de perill d'incendis i, en qualsevol cas, quan hi hagi una emergència, ha d'estar garantit el pas a la cala per als serveis d'emergències, tal i com s'especifica a l'art. 7 del Decret 125/2007.

-Departament de Medi Natural. DG d'Espais Naturals i Biodiversitat. Paratge Natural de la Serra de Tramuntana, informe de data 28 de febrer de 2018 i complementari a l'emès el dia 19 de setembre de 2017. Sentit favorable.

-Servei d'Aigües Superficials de data 16 d'abril de 2018 que recull les següents consideracions tècniques:

1. Deficiències detectades en el "ESTUDIO HIDROLÓGICO E HIDRÁULICO DEL TORRENT MAJOR EN EL TRAMO AFECTADO POR LAS OBRAS DEL PROYECTO CONSTRUCTIVO DE REORDENACIÓN Y MEJORA DE LA ACCESIBILIDAD DE LA CALA DE DEIÀ", signat per l'enginyer Ricardo González Ensenyat el febrer de 2018:

-La llera actual no pot desaiugar les aigües per a una avinguda de període de retorn de 100 anys.

2. Segons descriu el document "Addenda de corrección de errores del anejo 5: hidrología e hidráulica del PROYECTO CONSTRUCTIVO DE REORDENACIÓN Y MEJORA DE LA ACCESIBILIDAD", signat per l'enginyer Ricardo González Ensenyat el juny de 2017, les obres a executar permetin millorar la capacitat hidràulica d'aquest. A més, s'evitaven possibles situacions de desbordament per avingudes de 100 anys de període de retorn.

"En la situación de proyecto, el incremento de las secciones hidráulicas comprendidas entre el PK 0+320 y 0+400 por la construcción de los muros produce una disminución de los calados en el entorno del cauce".

"No se observa en ningún caso desbordamiento lateral, y en concreto en el tramo de los nuevos muros los calados descienden significativamente".

Les obres varen rebre informe favorable d'aquest Servei amb un projecte on s'especificava que les obres a realitzar impedirien el desbordament del torrent en la zona d'actuació.

3. Per tant es considera fonamental realitzar les obres per tal d'augmentar la capacitat del torrent i així poder desaiugar les aigües en avingudes amb període de retorn de 100 anys, sense que això suposi desbordaments en la zona d'actuació.

Per altra banda es recomana realitzar les obres abans de la zona d'actuació que permetin reconduir les aigües d'escorrentia superficial o de desbordaments anteriors, per tal de reconduir-les cap al torrent.

4. Les mesures correctores i d'adaptació del projecte executat que es proposin hauran d'anar justificades per estudis hidràulics i hidrològics, signats per tècnic competent.

L'informe conclou que: Perquè aquest Servei pugui continuar amb el procés d'informe i tramitació de la sol·licitud s'haurà d'aportar nova documentació tècnica on s'especifiquin les obres de correcció i adaptació del projecte executat, conforme a les consideracions tècniques especificades als punts 3 i 4.

-La DG d'Espais Naturals i Biodiversitat en data 28 de febrer de 2018 informa: favorablement el projecte de reordenació d'aparcament i millora d'accés a Cala Deià, al terme municipal de Deià, dins la zona d'ús compatible del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.

-Servei d'Aigües Superficials de data 29 de maig de 2018, informe favorable amb prescripcions.

Al·legacions: l'Ajuntament de Deià en el seu ofici de 15 de setembre de 2017, certifica que durant el període d'exposició pública i consultes als organismes i administracions competents no s'han rebut escrits d'al·legacions ni informes al respecte.

No s'han realitzat consultes transfrontereres al no considerar-se necessari.

5. Consideracions tècniques

5.1. L'avaluació d'impacte ambiental es caracteritza per presentar tot un seguit de deficiències de contingut segons el que estableix l'annex VI de la Llei 21/2013, d'avaluació ambiental com poden ser les següents:

-L'alternativa seleccionada no ha estat degudament justificada en termes mediambientals, sinó que es tracta de justificar sobre tot per la necessitat que tenen els veïns de la urbanització Sa Cala de deixar de patir les contínues incomoditats en els mesos estivals, i així es fa constar a l'EIA:

[...] el grueso de las actuaciones contempladas en el Proyecto Constructivo de Reordenación y mejora de Accesos a la Cala de Deià vienen siendo demandadas por los residentes del vecino núcleo urbano de Sa Cala desde tiempo atrás, constituyendo esta actuación una clara respuesta a sus necesidades tanto por lo que respecta a la seguridad vial como por lo que respecta a la preservación de las condiciones de tranquilidad de las que goza, fuera de los meses estivales, el mencionado núcleo residencial costero".

-L'estudi d'alternatives es pobre i reduït atès que es limita a l'execució o no del projecte presentat, és a dir, no s'han contemplat altres alternatives com podrien haver estat: d'ubicació, de restricció de trànsit, implantació de sistemes de transport públic específic (bus lançadora), instal·lació de barreres de fusta als marges de la carretera per seguretat vial,...etc.

-Com a conseqüència del punt anterior, només s'analitzen els possibles impactes per a l'alternativa seleccionada.

-No es justifica que no s'hagi tingut en compte la fase de desmantellament en la descripció del projecte.

-No es proposa cap mesura preventiva en relació a la presència d'un APR d'incendis a la zona objecte del projecte.

-No hi ha el corresponent document de síntesi.

5.2.L'avaluació d'impacte ambiental indica (pàg.53) que només el desbrossament i poda és una acció de nova execució. No obstant això, aquest desbrossament i poda és conseqüència directa de la construcció de 85 metres lineals de mur de formigó armat, els quals són necessaris per poder ampliar la marge esquerra de la carretera entre 2,00 i 2,50 metres tal i com mostren les dades els plànols del projecte constructiu.

5.3.En data 11 d'octubre de 2017 tècnics de la CMAIB realitzen visita a la zona objecte de projecte observant, entre d'altres, els següents aspectes:

-La superfície de la llera del torrent podria haver disminuït notablement a l'altura del tram de gir projectat i en conseqüència haver incrementat el risc d'inundació a la zona.

-L'obra de fàbrica executada (mur de formigó) a la zona de gir projectada, presenta una morfologia molt angulosa que trenca amb el traçat longitudinal original de caràcter sinuós i curvilini del torrent.

5.4.L'execució del projecte ha suposat l'afecció de 1.500 m² de vegetació existent, destacant la comunitat *Clematido balearicae* - *Myrtetum communis* la qual està inclosa com a Hàbitat d'Interès Comunitari (HIC) amb l'epígraf 5330 Matollars termo-mediterranis i pre-estèpica de l'Annex I de la Directiva 92/43/CEE Hàbitats.

La Llei 42/2007, de 13 de desembre, de Patrimoni Natural i Biodiversitat, estableix a l'article 46.3 que: "els òrgans competents, en el marc dels procediments que preveu la legislació d'avaluació ambiental, han d'adoptar les mesures necessàries per evitar el deteriorament, la contaminació i la fragmentació dels hàbitats i les perturbacions que afecten les espècies fora de la Xarxa Natura 2000, en la mesura que aquests fenòmens tinguin un efecte significatiu sobre l'estat de conservació d'aquests hàbitats i espècies".

La documentació complementària presentada amb posterioritat (Annex d'aclariments al projecte de novembre de 2017) contempla, com a mesura compensatòria addicional, la repoblació d'espècies de ribera d'interès comunitari presents a l'entorn per a la primavera de 2018. No obstant això, no s'indica la data prevista per a la repoblació proposada.

5.5 La mesura correctora proposada corresponent a l'eliminació de l'espècie exòtica invasora *Ailanthus altissima*, s'ha executat parcialment, per tant es considera que existeix la clara possibilitat que els exemplars no eradicats tornen a reproduir-se i colonitzar novament la ribera del torrent.

En aquest sentit cal assenyalar que l'article 10 referent a les Mesures de lluita contra les espècies exòtiques invasores del catàleg, del Reial Decret 630/2013 de 2 d'agost, pel que es regula el Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores, estableix que:

"Les administracions competents han d'adoptar, si escau, les mesures de gestió, control i possible eradicació de les espècies incloses en el catàleg. [...]"

Aquestes mesures de gestió, control i possible eradicació seran adoptades segons les prioritats determinades per la gravetat de l'amenaça i el grau de dificultat previst per a la seva eradicació".

5.6 L'informe tècnic favorable signat en 28 de febrer de 2018 per tècnic de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat indica dins l'apartat de conclusions, entre d'altres que: [...] segons els "Criteris tècnics pel manteniment i condicionament de camins en el paratge natural de la Serra de Tramuntana" publicats per Espais de Natura Balear, sembla que les petites modificacions d'amplària del camí i alçada dels talussos, en les condicions que s'han executat, es poden considerar autoritzables".

5.7 El Servei d'Aigües Superficials en data 29 de maig de 2018, emet informe favorable pel que fa al document denominat: Estudio hidrológico e hidráulico del Torrente Major en el tramo afectado por las obras del "Proyecto constructivo de reordenación y mejora de la accesibilidad de la Cala de Deià". MODIFICACIÓN CON MEDIDAS COMPENSAT. Fent constar que: L'ajuntament de Deià és responsable que es realitzin les obres proposades a les mesures compensatòries, consistents en un muret o muralleta lateral entre els P.K. 0+200 i 0+320, de 40 cm d'altura i a la vora de la superfície pavimentada (aparcament).

-L'ajuntament de Deià haurà de presentar declaració responsable per risc d'inundació (Segons model adjunt), en la qual s'expressi clarament que coneix i assumeix el risc existent i les mesures de protecció civil aplicables al cas, comproment-se a traslladar aquesta informació als possibles afectats, amb independència de les mesures complementàries que estimi oportú adoptar per a la seva protecció”.

5.8 L'annex 6.4. Anteproyecto de medidas complementarias al proyecto “Reordenación del aparcamiento de Cala Deià” para la prevención de riesgos por desprendimientos inclou dues actuacions que no tenen res a veure amb la prevenció del risc d'esllavissaments com són:

+Construcció de pretil de piedra sobre muros de encauzamiento de torrente donde existen dudas de inundabilidad para un periodo de retorno de 100 años, rematado por valla de palos de acebuche.

+Retirada de obra de paso obsoleta sobre cauce de torrente.

5.9 No s'han tingut en compte varis dels principis d'avaluació ambiental establerts a l'article 2 de la Llei 21/2013, com són: la protecció i millora del medi ambient, la precaució, l'acció preventiva i cautelar i la integració dels aspectes mediambientals en la presa de decisions. Per aquest motiu, l'òrgan ambiental ha considerat necessari que la documentació presentada finalment faci referència a un projecte de legalització atès que, gran part de les actuacions s'han executat un cop iniciada la tramitació ambiental, sense encara disposar de:

1.Resolució favorable de DIA per part de l'òrgan ambiental.

2.Autorització administrativa prèvia per part de la DG de Recursos Hídrics. Servei d'Aigües Superficials.

3.Resolució prèvia per part de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.

5.10 Tal i com mostren les imatges del mes d'agost de 2017 incloses a l'avaluació d'impacte ambiental (pàg. 62), la taxa d'ocupació de l'aparcament tarifada després de la reordenació, es a dir un cop executat el projecte, és del 100% i, l'ocupació de l'aparcament de residents és del 54%.

A la zona tarifada la taxa de renovació de places és immediata. A més a més, en la zona “d'aparcament” aliè a l'ordenació, es a dir, ambdós costats de la carretera hi ha un 100% d'ocupació amb taxa de renovació immediata.

La disminució en el número de places per a visitants després de la reordenació, no fa més que ajudar a incrementar l'ocupació d'una zona d'aparcament aliè o fora d'ordenació, la qual cosa representa un greu problema per a la seguretat de les persones tenint en compte el risc d'inundació existent i que no es pugui garantir el pas a la cala pels serveis de emergències quan sigui necessari.

Per tant es considera que, malgrat la reordenació executada, els visitants continuen aparcant en zones no establertes ni condicionades per a tal fi, amb els riscos i les conseqüències per a les persones i el medi que d'aquest comportament es puguin derivar. S'ha traslladat el problema a un altre punt més allunyat de l'original.

El problema de mobilitat existent a la zona durant l'estiu, no es resol necessàriament amb l'execució d'una obra pública amb la conseqüent ocupació del territori i destrucció d'un hàbitat d'interès comunitari i, tot això dins un Espai Natural Protegit qualificat com Àrea d'Alt Nivell de Protecció (AANP) com ha estat el cas.

En aquest sentit cal tenir en compte que els Espais Naturals es declaren Protegits precisament per la salvaguarda del seu ecosistema i no per convertir-los en un sociosistema. Es per això que, impactes com són:

-El consum o l'ocupació de territori, traduït en la disminució de la llera del torrent per poder ampliar entre 2,0 i 2,5 metres el marge esquerre de la carretera i, en conseqüència establir una zona de gir còmode pels vehicles.

-L'eliminació d'una comunitat (Clematido balearicae - Myrtetum communis) inclosa com a Hàbitat d'Interès Comunitari (HIC) amb l'epígraf 5330 Matollars termo-mediterranis i pre-estèpica de l'Annex I de la Directiva 92/43/CEE Hàbitats, sense haver previst o establert cap mesura preventiva al respecte.

-L'obstrucció temporal de la llera del torrent com a conseqüència de la presència d'un terraplenament per al accés de maquinària pesada i, de zones d'aplec de material excavat, tal i com mostren les actes d'inspecció aixecades pels AMA's en diferents dates.

6. Conclusió

Per tot l'anterior i en base a què és la legalització d'un projecte ja executat i per tal d'intentar millorar les condicions ambientals, es formula la Declaració d'Impacte Ambiental favorable a la legalització del projecte constructiu de “Reordenació i millora de l'accessibilitat de la Cala de Deià” terme municipal de Deià, promogut per l'Ajuntament de Deià amb les mesures compensatòries següents:

1. Es realitzarà la supressió controlada de tots els exemplars de l'espècie invasora Ailanthus altissima dels marges del torrent. En el cas que

qualque exemplar es trobés situat en propietat privada es farà de forma controlada i amb coneixement del propietari. El pla de vigilància ambiental inclourà un seguiment de l'efectivitat de la supressió d'aquesta espècie.

2.S'inclourà dins el pla de vigilància ambiental la recuperació del HIC 5330 Matollars termo mediterranis i pre estèpics de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE Hàbitats. Les tasques de recuperació s'iniciaran com molt tard en la primavera de 2019 i es farà un seguiment de l'efectivitat durant quatre anys.

3.Atès que la zona envoltant a Cala Deià es troba classificada com APT d'incendis dins el PTI de Mallorca, es farà un tractament silvícola preventiu contra incendis forestals en tot el traçat de la carretera d'accés a Cala Deià per crear una zona de seguretat d'uns 20 cm a ambdós costats de la carretera, en col·laboració amb el Servei de Gestió Forestal de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat i a l'organisme gestor del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana i supervisat in situ pel servei d'AMAS.

4.Abans del pròxim estiu, es redactarà i aplicarà un Pla de mobilitat sostenible per l'accés a Cala Deià que contempli l'aplicació de les mesures necessàries per aconseguir desincentivar el transport privat, amb aparcaments dissuasoris, de restricció de trànsit, regulant l'accés segons la capacitat d'aparcament, l'implantació de sistemes de transport públic específic (bus lançadora), instal·lació de barreres de fusta als marges de la carretera per seguretat vial,...etc.

5.S'hauràn de complir amb les condicions de l'informe del Servei d'Aigües Superficials de data 29 de maig de 2018:

“ L'ajuntament de Deià és responsable que es realitzin les obres proposades a les mesures compensatòries, consistents en un muret o muralleta lateral entre els P.K. 0+200 i 0+320, de 40 cm d'altura i a la vora de la superfície pavimentada (aparcament) “

“L'ajuntament de Deià haurà de presentar declaració responsable per risc d'inundació, en la qual s'expressi clarament que coneix i assumeix el risc existent i les mesures de protecció civil aplicables al cas, compromentent-se a traslladar aquesta informació als possibles afectats, amb independència de les mesures complementàries que estimi oportú adoptar per a la seva protecció”.

6.D'acord amb l'informe del Servei d'Estudis i Planificació de data 8 de setembre de 2017:

- i.S'haurà de fer el projecte de la barrera dinàmica que recomana l'estudi d'estabilitat.
- ii.La desforestació serà l'estrictament necessària per a l'execució de l'obra.
- iii.S'hauran de respectar i mantenir el curs natural del torrent Major i els seus drenatges.
- iv.S'hauran de conservar i mantenir en bon estat els marges i parets seques existents.
- v.S'haurà d'indicar mitjançant senyals l'existència de risc de despreniments.

Es recorda que:

1.L'execució del projecte de barrera dinàmica recomanat per l'estudi d'estabilitat requereix de informe previ de l'organisme gestor del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana (art. 21 de la Llei 5/2005, de 26 de maig LECO).

2.D'acord amb l'informe del Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de data 9 d'octubre de 2017:

“Durant l'època de perill d'incendis i, en qualsevol cas, quan hi hagi una emergència, ha d'estar garantit el pas a la cala per als serveis d'emergències, tal i com s'especifica a l'art. 7 del Decret 125/2007”.

Aquesta proposta s'emet, sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents o, de les autoritzacions o informes necessaris que escaiguin per tractar-se de:

1.Un ús o activitat no definida com a permesa o prohibida segons l'article 7.3 del Decret 19/2007, de 16 de març, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació de Recursos Naturals de la Serra de Tramuntana (PORN).

2.Una obra afectada per Domini Públic Hidràulic de les aigües superficials i de les seves zones de protecció (servitud i policia) segons l'article 126 del Reial Decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del Domini Públic Hidràulic.

O dels possibles efectes posteriors que es pugin esdevenir de les actes de denúncia aixecades pels AMAS.

Palma, a 8 d'octubre de 2018

El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

